

## ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19

Factors affecting the transformational leadership of school administrators  
under the secondary educational service area office 19

อภิเบศร์ รักขางาม,<sup>1</sup> บุญช่วย ศิริเกษ<sup>2</sup>  
ApibateRuksangam<sup>1</sup>, BoonchuaySirikase<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาเขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเขตมัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 3. ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเขตมัธยมศึกษาเขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 278 คน ข้าราชการครู จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 338 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.92 ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1)การกำหนดวิสัยทัศน์ 2)การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 3)การบริหารการเปลี่ยนแปลง 4)การใช้หลักการกระจายอำนาจ 5)การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้านคือ 1) การมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

<sup>1</sup> นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, E-mail:

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดย ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปน้อย ได้แก่ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญา และปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 คือ ปัจจัยด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ( $X_1$ ) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ( $X_2$ ) ปัจจัยด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ( $X_3$ ) ปัจจัยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ( $X_4$ ) และปัจจัยด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ( $X_5$ ) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.81 มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 66.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.719 + 0.162(X_3) + 0.244(X_5) + 0.164(X_2) + 0.116(X_1) + 0.127(X_4)$$

สมการในพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.175(Z_3) + 0.291(Z_5) + 0.181(Z_2) + 0.119(Z_1) + 0.140(Z_4)$$

**คำสำคัญ :** ปัจจัยที่ส่งผล, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

## Abstract

The objectives of this research were: 1) to study factors affecting the transformational leadership of school administrators under jurisdiction of The Office of Secondary Educational Service Area Office 19 2) to Study the transformational leadership of school administrators under jurisdiction of The Office of Secondary Educational Service Area Office 19 and 3) to study factors affecting the transformational leadership of school administrators under

jurisdiction of The Office of Secondary Educational Service Area Office 19 at least 1 factors affecting

The samples were 52 school administrators, 278 teachers, 60 total of 338 persons. They were selected by Stratified Random Sampling. The instrument included the Questionnaire in 5 levels as Rating Scale with reliability coefficient 0.92 5 variables were factors affecting the transformational leadership of school administrators: 1) Vision Determinant 2) Effective Communication 3) Change Management 4) Decentralization Rational 5) Participative Administration. And 4 variables the transformational leadership of school administrators: 1) Idealized Influence 2) Inspirational Motivation 3) Intellectual Stimulation and 4) Individualized Consideration. Data were analyzed by using Computer Program to calculate the Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The study findings were as follow: The factors affecting the transformational leadership of school administrators under jurisdiction of The Office of Secondary Educational Service Area Office 19, were in High level. There was significant correlation between every factors and transformational leadership of school administrators in High level at .01. The transformational leadership of school administrators was in High level in every aspect. And The factors as predictors of transformational leadership of school administrators under jurisdiction of The Office of Secondary Educational Service Area Office 19 were: Transformational Administration Factor ( $X_3$ ), Participative Administration Factor ( $X_5$ ), Effective Communication Factor ( $X_2$ ), Vision Determinant Factor ( $X_1$ ), and Decentralization Rational Factor ( $X_4$ ) with correlation coefficient 0.81, predictive value 66.10 at .01 significant level. The predictive equation could be written as follows:

$$Y = 0.719 + 0.162(X_3) + 0.244 (X_5) + 0.164 (X_2) + 0.116 (X_1) + 0.127 (X_4)$$

And with this equation of standard score

$$Z = 0.175 (Z_3) + 0.291 (Z_5) + 0.181 (Z_2) + 0.119 (Z_1) + 0.140 (Z_4)$$

**Keyword:** Factors affecting , transformational leadership

## บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนที่มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวง ประกอบด้วยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ(School Based Decision Making)การมีส่วนร่วม (Participation)การกระจายอำนาจ (Decentralization)ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability)การพัฒนาผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูแกนนำของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง และสามารถขยายผลได้เต็มพื้นที่ (กระทรวงศึกษาธิการ,2550) และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท

การพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งแนวโน้มของบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ มี 5 บริบท ดังนี้ 1) การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก 2) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด3) การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม 4) การเคลื่อนย้ายของคอนอย่างเสรี 5) การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550)ในสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้ แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันมาก คือ แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) (Burns, 1978; Bass, 1985; Bass and Avolio, 1994) เนื่องจากการที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) จากภาวะผู้นำแบบเดิมไปสู่ความเป็นผู้ที่วิสัยทัศน์ (Visionary) มีการกระจายอำนาจ เสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowering) มีคุณธรรม (Moral Agents) และกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำลักษณะนี้กำลังเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนอย่างในปัจจุบัน(ประยุทธ์ ชูสอน, 2548)

จากการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในประเทศไทย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร เป็นตัวกำหนดทิศทางขององค์กร การสร้างทางเลือก และการนำไปสู่การปฏิบัติ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2548) และภาวะผู้นำยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาไทย อย่างไรก็ตาม การมีภาวะผู้นำที่ดีที่สุด ที่เหมาะสมที่สุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังไม่สามารถหาคำตอบแบบสำเร็จรูปได้(อุทัย บุญประเสริฐ, 2548)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการ

สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของชาติต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาเขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเขตมัธยมศึกษาเขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
3. เพื่อศึกษาปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเขตมัธยมศึกษาเขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอย่างน้อย 1 ปัจจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### 1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,184 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 52 โรงเรียน

#### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 338 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 52 โรงเรียน โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากร

#### 3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 3.1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์
- 3.1.2 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.1.3 การบริหารการเปลี่ยนแปลง
- 3.1.4 การใช้หลักการกระจายอำนาจ
- 3.1.5 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

### 3.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

#### 3.2.1 อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

#### 3.2.2 การสร้างแรงบันดาลใจ

#### 3.2.3 การกระตุ้นทางปัญญา

#### 3.2.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 65 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (Alpha Coefficient of Cronbach) สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

## ผลการวิจัย

### ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งอายุราชการ และระดับการศึกษาสูงสุด พบว่าเพศ มีกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 82.24 ส่วนเพศหญิงมีร้อยละ 17.75 โดยส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.41 อายุระหว่าง 51- 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.75 และมีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.95 สำหรับตำแหน่งมีกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 81.16 และครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 11.83 สำหรับอายุราชการ มีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุราชการมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.69 รองลงมา มีอายุราชการ 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.96 ส่วนอายุราชการ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.66 ส่วนอายุราชการ 16 -20 ปี มีร้อยละ 13.90 และอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี มีร้อยละ

9.76 และสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 56.50 รองลงมา มีระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 39.94 สูงกว่าและปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 3.55

### ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.16$ , S.D. = 0.50) เรียงลำดับจากด้านที่มีระดับความสำคัญมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ( $\bar{X} = 4.16$ , S.D. = 0.50) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ( $\bar{X} = 4.20$ , S.D. = 0.55) ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ( $\bar{X} = 4.16$ , S.D. = 0.60) ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ( $\bar{X} = 4.13$ , S.D. = 0.58) การใช้หลักการกระจายอำนาจ ( $\bar{X} = 4.13$ , S.D. = 0.60)

### ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.12$ , S.D. = 0.54) เรียงลำดับจากด้านที่มีระดับความสำคัญมากไปหาน้อย คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ( $\bar{X} = 4.20$ , S.D. = 0.63) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ( $\bar{X} = 4.14$ , S.D. = 0.61) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ( $\bar{X} = 4.11$ , S.D. = 0.60) และด้านกระตุ้นทางปัญญา ( $\bar{X} = 4.02$ , S.D. = 0.54)

### ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

พบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ สหสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงเรียงตามลำดับสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุดคือ ปัจจัยด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ( $X_3$ ) ( $r = 0.746$ ) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ( $X_5$ ) ( $r = 0.744$ ) ปัจจัยด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ( $X_2$ ) ( $r$

= 0.741) ปัจจัยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ( $X_1$ ) ( $r = 0.677$ ) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงคือ ปัจจัยด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ( $X_4$ ) ( $r = 0.740$ )

**ตอนที่ 5 ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19**

**1. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เมื่อเพิ่มปัจจัยทีละตัว**

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มของตัวแปรต้นหรือ กลุ่มของตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับ นัยสำคัญตามลำดับ คือ ปัจจัยที่ 3 ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่ 5 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ 2 ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่ 4 ด้านการกระจายอำนาจและปัจจัยที่ 1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยวิเคราะห์ผลเมื่อมีการเพิ่มปัจจัยทีละตัว

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จากตัวแปรต้นทั้งหมด 5 ตัวแปร มีตัวแปรต้นที่ทดสอบแล้วว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด 5 ตัวแปร ตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ( $X_3$ ) ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ( $X_5$ ) ปัจจัยด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ( $X_2$ ) ปัจจัยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ( $X_1$ ) และปัจจัยด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ( $X_4$ )

**2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยแสดงแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา**

พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีผลมาจากปัจจัยที่ส่งผลหรือตัวแปรต้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับคือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ( $X_3$ ) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ( $X_5$ ) ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ( $X_2$ ) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ( $X_1$ ) และด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ( $X_4$ )

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.719 + 0.162(X_3) + 0.244(X_5) + 0.164(X_2) + 0.116(X_1) + 0.127(X_4)$$

สมการในพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.175 (Z_3) + 0.291 (Z_5) + 0.181 (Z_2) + 0.119 (Z_1) + 0.140 (Z_4)$$

จะเห็นได้ว่าเมื่อนำตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวแปรเข้าสู่สมการพยากรณ์แล้ว ก็จะได้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.816 มีค่าอำนาจการพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted  $R^2$ ) เท่ากับ 0.661 หรือสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.10

## อภิปรายผลการวิจัย

### 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครู โดยภาพรวมและรายด้านมีความสำคัญอยู่ในระดับมากโดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับความสำคัญที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ด้านการวางแผนกลยุทธ์และกำหนดเป้าหมายสู่การปฏิบัติ ด้านการสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจและด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา มุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ สร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบในการดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะประสบความสำเร็จ จึงเป็นต้องอาศัยองค์การปฏิบัติคือ สถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความความเข้าใจและสามารถดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี (ธีระ รุญเจริญ, 2549)

### 2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและข้าราชการครู โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญาซึ่งมี

ความสอดคล้องกับ สราญรัตน์ จันทะมล (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ธวัชชัย หอมยามเย็น (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2

### 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงเรียงตามลำดับสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ ปัจจัยด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจัยด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง คือ ปัจจัยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ปัจจัยด้านการสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์ ปัจจัยด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการวางแผนกลยุทธ์และกำหนดเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

### 4. ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ผลการวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จากปัจจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่ทดสอบแล้วว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมดอยู่ 5 ปัจจัย เรียงตามลำดับปัจจัยที่มีอำนาจในการพยากรณ์จากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้คือ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ( $X_3$ ) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ( $X_5$ ) ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ( $X_2$ ) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ( $X_1$ ) และด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ( $X_4$ )

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการกระตุ้นทางปัญญาที่เน้นการใช้ข้อมูลและหลักฐานเป็นสำคัญในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีบทบาทเป็นผู้วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ทั้ง 5 ปัจจัยที่เป็นตัวทำนายการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ให้สามารถพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น และพร้อมก้าวสู่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป เนื่องจากเป็นปัจจัยที่พบว่ามียุทธพลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถพยากรณ์การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ได้ถึง ร้อยละ 66.10

### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยด้าน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร การสร้างทีมงาน การวิจัยและพัฒนา การจัดการความรู้ เป็นต้น
- 3) ควรศึกษาความต้องการของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- ประยุทธ์ ชูสอน. (2548). **พฤติกรรมภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารัตนะ,(2542). **การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษา และบทวิเคราะห์องค์การทางการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3**. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธีระ รุณเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- Burn,(1978). **Leadership**.New York: Harper and Row.
- Bennis, W., & Nanus, B. (1985).**Leaders : the Strategies for Taking Charge**. New York: Harper and Row.